

خداوند را شناخته باشد، با تبیینهایی که در عرفان حلقه وجود دارد، در خدانشناسی خود ثابت قدم می‌شود.

طاهری در توهمات خود و بر اساس تفکر اومانستی‌اش، در همان مقاله به انسان مقام خدایی داده^(۱۷) و انسان را محور و معیار همه چیز قرار می‌دهد و خدا را فراموش می‌کند، در حالی که در تفکر الهی، ما معتقدیم که «هرگاه انسان خدا را فراموش نماید، در واقع خود را فراموش کرده و خودفراموشی چیزی جز پوچی و بیهودگی به بار نمی‌آورد.»^(۱۸)

قطعاً ظهور اینگونه افکار التقاطی توسط سرکردگان فرقه‌ها در جامعه باعث معضلاتی می‌شود که می‌توان به: سست شدن کانون خانواده، توسعه افکار الحادی، گسترش اعمال منافی عفت، عدم تعهد نسبت به الزامات شرعی، آسیبهای معنوی و... اشاره کرد.

۱۷. طاهری در مقاله آزمایش آخر می‌نویسد: «در آخرین مرحله سؤالی هست که حالا که خدا شدی، با او هستی یا برای خودت می‌خواهی خدایی کنی؟ در آنجا ما خودمان رب هستیم. اگر بله را بگوییم، دیگر رب هستیم، ما رب الناس می‌شویم!».

۱۸ انسان‌شناسی، سید حسین ابراهیمیان، ص ۹۸.

مقدمه

در اواسط دهه هفتاد، شخصی به نام «محمدعلی طاهری» با ادعای داشتن نیروی درمانگری^(۱) اقدام به راه‌اندازی فرقه‌ای به نام عرفان کیهانی (حلقه) کرد. وی گاهی خود را فارغ‌التحصیل رشته مهندسی صنایع در مقطع فوق‌لیسانس از دانشگاه علم و صنعت و گاهی دانشجوی دانشگاه ارتادوی ترکیه معرفی می‌کرد؛ اما وقتی نتیجه استعلام از این دانشگاه‌ها منفی از آب درآمد و معلوم شد ایشان حتی موفق به اخذ مدرک دیپلم نیز نشده است، برخی از حامیانش با طرح ادعاهای عجیبی، همچون مفقود شدن مدرک تحصیلی طاهری، اقدام به توجیه این دروغ استاد خود کردند. لازم به ذکر است که این به اصطلاح استاد عرفان، حتی توان قرائت صحیح قرآن را ندارد.^(۲)

متأسفانه برخی وی را استاد عرفان، مهندس، دکتر و... پنداشته، با اعتماد به برخی از چهره‌های مذهبی شاخص، که عرفان حلقه را همراهی کردند، پیرو وی شدند و از او تعریف و تمجید کردند؛ اما در ادامه آشکار شد اکثر سردمداران عرفان حلقه، حتی به مسائل شرعی التزامی ندارند

۱. وبگاه رسمی عرفان حلقه، اردیبهشت ۱۳۹۰.

۲. کلیپ تصویری قرائت قرآن و اقرار به اینکه «حتی یکبار هم قرآن را نخوانده‌ام.» موجود است.

و پس از آسیبهایی همچون اختلاط زن و مرد نامحرم، ترک نماز،^(۳) خارج کردن جن از بدن زنان مشخص^(۴) و... در جلسات عرفان حلقه، بسیاری از جذب‌شدگان اولیه دچار تردید شدند و راه خود را جدا کردند.

طاهری پس از برگزاری جلسات دادگاه و دفاعیات خود، هم‌اکنون به اتهام افساد فی الارض از طریق منحرف کردن افراد، توهین به مقدسات دینی، مداخله غیرقانونی در امور پزشکی، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیرمجاز از عناوین علمی (دکتر، مهندس و...) و لمس بیماران مؤنث به بهانه درمان آنها، در زندان به سر می‌برد و پرونده ارتداد وی نیز در حال بررسی است.

این نوشتار درصدد بیان یکی از انحرافات عرفان حلقه است.

شعار و عقیده به انسان‌خدایی

عرفان حلقه به صورت گام‌به‌گام و طی چند

۳. بسیاری از افرادی که چندین ترم از این کلاسها را گذرانده‌اند، به مرور تارک الصلاة شده و اعتقادات عجیبی پیدا کرده‌اند. برخی مریدان این فرقه با خلط مباحثی مانند اینکه: وای بر نمازگزاران جامعه‌ای که در آن گرسنه و درمانده‌ای باشد، به توجیه عدم پایبندی خود به نماز می‌پردازند.

۴. وقتی فیلم جن‌گیریهای طاهری در برخی وبلاگها و سایتهای خبری منتشر شد، وی این کار را بعد از مدتی تعطیل کرد. علت آن هم افزایش اعتراضات به این موضوع بوده است که اولاً چرا همیشه این امر بر روی افراد مشخصی امتحان می‌شود و ثانیاً چرا همیشه این افراد مشخص، زنان هستند؟

مرحله، از توحید قرآنی فاصله گرفته، در نهایت به انسان‌خدایی متمایل شده است. چنانکه طاهری در قدم اول، با بهانه اینکه خداوند قابل تعریف و شناسایی نیست، به انکار معرفت و شناخت خداوند پرداخته، ادعا می‌کند که انسانها نمی‌توانند عاشق خدا(یی که نمی‌توانند بشناسند) گردند.^(۵) وی می‌گوید: «انسان نمی‌تواند عاشق خدا شود؛ چون انسان از هیچ طریقی قادر به فهم او نیست.»^(۶) (۷)

گاهی طاهری خدا را مطرب می‌خواند^(۸) و گاهی هدف از سیر و سلوک را به غیر کسب رضایت خدا معرفی کرده و تأکیدش بر شعورمندی موجودات به جای خداگرایی است. وی در کتاب «انسان از منظری دیگر» خود، دیگر حرفی از خدا نمی‌زند

۵. بی‌خدایی در عرفان حلقه، شریفی دوست، ص ۳۱.

۶. عرفان کیهانی، محمدعلی طاهری، ص ۱۲۴.

۷. طاهری در تناقض با این گفته‌هایش در کتاب «انسان و معرفت»، ص ۲۸، می‌گوید: «و فقط عشق به خدا عامل برپاداشتن اعمال عبادی می‌باشد.» وی در ص ۳۴، پس از شمردن مراحل، در مرحله چهارم انسان را موفق به عاشق الهی شدن می‌داند. این تناقضات در حالی است که قلم طاهری در کتاب انسان و معرفت با دو کتاب قبلی وی؛ یعنی «انسان از منظری دیگر» و «عرفان کیهانی» فرق می‌کند؛ اما از آنجا که در کلاسهای حلقه کتاب «انسان از منظری دیگر» تدریس می‌شود و کتاب اصلی است، ما در متن به آن استناد کردیم تا روشن شود آیا واقعاً عرفان حلقه راه رسیدن به کمال است و آموزه‌های آن اسلامی است یا نه؟

۸. فرهنگ اصطلاحات عرفان کیهانی، ج ۱، ص ۴۳.

و همه چیز را به شعور کیهانی نسبت می‌دهد و می‌گوید: «درمان توسط شبکه شعور کیهانی انجام می‌گیرد.»^(۹) «هیچ کس حق معرفی این اتصال را با نام غیر شعور کیهانی ندارد.»^(۱۰) و «این جهان از حرکت آفریده شده، عامل و محرک این حرکت، شبکه شعور کیهانی است.»^(۱۱)

وی تمامی کارکردهایی را که از خدا انتظار می‌رود، به شعور کیهانی نسبت داده، پذیرش شبکه شعور کیهانی را به عنوان غایت عرفان حلقه می‌داند و در ارتباط گرفتن، نیاز به خدا را لازم نمی‌داند.

طاهری در همان کتاب می‌نویسد: «عامل مشترک و زیربنای فکری همه انسانها، شعور حاکم بر جهان هستی است.»^(۱۲) «اساس عرفان حلقه بر اتصال به حلقه‌های متعدد «شبکه شعور کیهانی» استوار است و همه مسیر سیر و سلوک آن، از طریق اتصال به این حلقه‌ها صورت می‌گیرد.»^(۱۳) و «داشتن ایمان و اعتقاد برای حضور در حلقه به هیچ وجه لازم نیست.»^(۱۴)

۹. انسان از منظری دیگر، ص ۷۵.

۱۰. همان، ص ۹۲.

۱۱. همان، ص ۳۱.

۱۲. همان، ص ۴۱.

۱۳. همان، ص ۲۵.

۱۴. همان، ص ۲۰.

طاهری در مقاله «آزمایش آخر» از قول خداوند می‌گوید: «...این بار همه قدرت خود را در اختیار شما بگذارم! وقتی که همه قدرت خود را به شما ببخشم، فقط در آنجاست که مفهوم بخشنده مهربان را خواهید فهمید. حال من هستم و شما. آیا با داشتن همه قدرت من و احساس بی‌نیازی، باز هم طالب من خواهید بود؟ به زودی یقین حاصل می‌کنید که شما خدا هستید. آن زمان که شما خدا شدید، می‌خواهید بدانید که با من چه خواهید کرد؟»

وی در ادامه می‌گوید: «برخی از شما پس از کسب اطمینان از خدا بودن خود و احساس بی‌نیازی نسبت به من، خواهید گفت: حالا که خدا هستیم و بی‌نیاز به او، چرا برای خود خدایی نکنیم؟»

خدانشناسی عرفان حلقه با خدانشناسی در عرفان اسلامی تفاوت‌های عمیقی دارد و ورای ادعاهای این شبه معنویت مبنی بر رساندن اعضای فرقه به خداوند، عملاً شبکه شعور کیهانی به عنوان غایت عرفان حلقه پذیرش داده می‌شود و سپس باور به خودمختاری ماده و شعورمندی آن به جای ایمان به خداوند ترویج شده، اتصال به حلقه‌های عرفان کیهانی جای شریعت و دستورات الهی را

گرفته است و مرکزیت عرفان حلقه جایگزین رسولان الهی می‌شود.

در مجموعه اصول و آموزه‌های عرفان حلقه، ناشناختنی پنداشتن خداوند به کمک جایگزینی شعور کیهانی و کنار گذاشتن و کم‌رنگ کردن معرفت خدا و عشق به او دیده می‌شود. به این ترتیب، تمام تکیه این عرفان از خداوند، به شعور کیهانی که شعور هستی مادی است، منتقل و محدود می‌شود.^(۱۵) بنابراین، عرفان حلقه برای کسی که منکر خداست، سود دارد؛ زیرا «بسیاری از مادی‌گرایان که منکر وجود خدا هستند، شعور کیهانی را می‌پذیرند و معتقدند که ماده، خود هوشمند است و اگر در عالم نظم و تدبیری دیده می‌شود، سرچشمه‌ای فراتر از همین عالم مادی ندارد.»^(۱۶) به همین خاطر، کسی که

۱۵. چنانچه طاهری می‌گوید: «انسان نمی‌تواند عاشق خدا شود؛ زیرا انسان از هیچ طریقی قادر به فهم او نیست و در حقیقت، خدا عاشق انسان می‌شود. انسان معشوق است و مشمول عشق الهی و انسان می‌تواند فقط عاشق تجلیات الهی؛ یعنی مظاهر جهان هستی شود.» (عرفان کیهانی، ص ۱۲۴) و: «تجلیات الهی، مساوی است با شعور کیهانی.» (همان، ص ۶۳).

۱۶. تئوری شعورمندی عالم در سده‌های اخیر از سوی کسانی مطرح شده است که منبع هوشمندی فراتر از طبیعت را نفی می‌کنند و برای توجیه تدبیر و حکمتی که در جهان جاری است، به خودمختار بودن و شعورمندی ماده معتقد شده‌اند. (برگرفته از نشریه کیهان، مقاله اتصال به شعور کیهانی، محمودرضا قاسمی، مورخ ۹۰/۰۱/۲۲، ش ۱۹۸۹۸، ص ۶)